

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 1(9), 2022

Мукачево

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(Протокол №17 від 28.04.2022 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, перший проректор, Мукачівський державний університет

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар:

Бабіля Марина Василівна, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабачій Василь Миколайович - к. ф-м. н., доцент, завідувач кафедри машинобудування, природничих дисциплін та інформаційних технологій;

Качур Мирослава Михайлівна – к. пед. н., доцент кафедри теорії і методики музичної освіти;

Кобаль Василь Іванович - к. пед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., професор, академік Української технологічної академії (м. Київ), завідувач кафедри легкої промисловості і професійної освіти;

Корнієнко Інокентій Олексійович – к. психол. н., доцент кафедри психології;

Лужанська Тетяна Юріївна – к. географічних наук, доцент, декан факультету туризму та готельно-ресторанного бізнесу;

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., доцент, завідувач кафедри суспільних дисциплін та фізичної культури;

Мілашовська Ольга Іванівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи;

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н., доцент, декан гуманітарного факультету;

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва;

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій;

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами;

Реслер Марина Василівна - д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії;

Стегней Маріанна Іванівна - д-р. е. н., професор кафедри економіки та фінансів;

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов;

Товканець Ганна Василівна - д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти;

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти;

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Черничко Тетяна Вікторівна - д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

втрапивши зв'язок з національними традиціями вітчизняного підручникотворення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошин А. Методика народно-шкільного навчання (На правах рукопису) / А. Волошин. – Ужгород, 1935. – 113 с.
2. Духнович О. Твори: у 4-х томах / О. Духнович. – Пряшів, 1967. – Т. 2. – 649 с.
3. Маркуш А. О научованію читаня / А. Маркуш // Учитель. – 1924. – Рочник V. – С. 33–34.
4. Маркуш А. Читаня-писаня в елементарній класі / А. Маркуш // Учитель. – 1925. – Рочник VI. – С.129–137.
5. Фізеші О. Й. Виховна спрямованість змісту букварів в українських школах Закарпаття (друга половина ХІХ – кінець ХХ століття): монографія / О. Й. Фізеші. – Херсон: Айлант, 2008. – 208 с.

УДК 37.013.77-053.4:37.015.311:792

Кідарова Я.Й.
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»,
спеціальність 012«Дошкільна освіта»,
Мукачівський державний університет
Черепаня Н.І.
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

СУПРОВІД ДИТИНИ РАННОГО ВІКУ З ДОПОМОГОЮ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ТВОРЧОСТІ

У статті розглянуто особливості дітей раннього віку, розроблено модель психолого-педагогічного супроводу дітей 2–3 років життя та її етапи. У статті проаналізовано комплекс ігрових сеансів. Розроблена нами модель психолого-педагогічного супроводу дітей раннього віку із залученням театралізованої гри в умовах закладу дошкільної освіти дозволила нам отримати наступні результати: підвищення рівня мовного, сенсорного розвитку, розвитку ігрової діяльності: відзначено зниження кількості дітей із середнім ступенем адаптації, а важкий ступінь практично не спостерігається.

Ключові слова: заклад дошкільної освіти, дитина раннього віку, театралізована творчість, ігрова діяльність, ігрові сеанси, модель психолого-педагогічного супроводу.

The article considers the features of young children, developed a model of psychological and pedagogical support of children 2-3 years and its stages. The article analyzes a set of game sessions. We developed a model of psychological and pedagogical support of young children with theatrical play in preschool allowed us to obtain the following results: increase the level of language, sensory development, play activities: there is a decrease in the number of children with moderate adaptation, and severe observed.

Key words: preschool institution, early childhood child, theatrical creativity, game activity, game sessions, model of psychological and pedagogical support.

Ранній вік - час, коли закладаються основи психічного, фізичного розвитку людини. Від народження до трьох років дитина настільки істотно змінюється, що її розвиток можна назвати найбільш стрімким з усіх етапів становлення її як особистості. І від того, як складається розвиток малюка в умовах сім'ї та закладу дошкільної освіти, залежить його майбутнє.

У сучасному суспільстві, у століття розвитку інформаційних технологій, різко підвищився соціальний престиж інтелекту та наукового знання, а емоційно-духовна сутність дитини переходить на другий план. Діти швидше вирішують логічні завдання, але рідше захоплюються, дивуються і співпереживають, дедалі частіше вони виявляють байдужість та черствість. Один з цільових орієнтирів на етапі завершення дошкільної освіти, припускає, що дитина має установку позитивного ставлення до світу, до різних видів праці, інших людей і самого себе, володіє почуттям власної гідності; активно взаємодіє з однолітками і дорослими, бере участь у спільних іграх, спроможна домовлятися, враховувати інтереси та почуття інших, співпереживати невдачам і радіти успіхам інших, адекватно виявляти свої почуття, у тому числі почуття віри у себе, намагатися вирішувати конфлікти; дитина має розвинену уяву, яка реалізується у різних видах діяльності, і насамперед у грі; дитина володіє різними формами та видами гри, розрізняє умовну та реальну ситуації, вміє підкорятися різним правилам та соціальним нормам [4,с.45].

Становлення фундаментальних здібностей, що визначають подальший розвиток людини, вимагає адекватних впливів з боку дорослих, тому саме в цей час така важлива діяльність вихователя, педагога-психолога. Найчастіше у цьому віці робота вихователя полягає в психологічному супроводі дітей у період адаптації до умов ЗДО. Необхідна така організація життя дитини в

закладі дошкільної освіти, яка призводила б до найбільш адекватного, майже безболісного пристосування її до нових умов, дозволяла б розвивати увагу, мовлення, уяву, знімати емоційну напругу та агресію; навчати дітей встановлювати контакти один з одним.

Для реалізації поставлених цілей та завдань, ми вирішили організувати роботу в групах раннього віку з активним використанням театралізованої діяльності.

Нами було розроблено модель психолого-педагогічного супроводу дітей 2–3 років. Весь період перебування дитини в групі розділений на 4 етапи.

1-й етап, ознайомчий. У цей період відбувається знайомство дитини з закладом дошкільної освіти, педагогами, групою, прогулянковим майданчиком. Проводиться анкетування для батьків, батьківське зібрання з організації адаптації дітей до умов ЗДО, індивідуальні консультації для педагогів з організації роботи у групі. Мета цього періоду - створення позитивного емоційного тла.

2-й етап, адаптаційний. На цьому етапі створюється безпечна психологічна обстановка для малюків: об'єднання, емоційне зближення з незнайомими дорослими та однолітками.

Створення атмосфери емоційної безпеки, зняття емоційного та м'язового напруження, зниження імпульсивності, розвиток творчих здібностей проходить через реалізацію комплексу групових ігрових сеансів із соціалізації дітей раннього віку. Він розрахований на період з вересня по січень - два ігрові сеанси на місяць по 7–10 хвилин, де використовуються адаптаційні та пальчикові ігри, психогімнастика, логоритмічні вправи, релаксаційні ігри для малюків, театралізовані ігри та вправи, діяльність (пальчикове малювання) з папером, ліплення і т. д.). Наш прихід у групу супроводжується емоційним «якорем»: яскравою, барвистою спідницею-«казкаркою». У ній знаходяться матеріали для організації ігрового сеансу: театральні маски, пальчикові рукавички - герої потішок і казок, елементи для ігор-релаксацій і рухливих ігор. Більшість малюків миттєво виявляють інтерес і бажання все подивитися, помацати. Емоційний контакт налагоджений. Зазвичай через кілька сеансів малюки при нашій появі в групі біжать назустріч або сідають на килимок, виявляючи радість та бажання грати. На думку дитячого психолога А.В. Запорожця, безпосереднє емоційне співпереживання та сприяння у процесі театралізованої діяльності є першою сходинкою у розвитку естетичного сприйняття дошкільника, дозволяє формувати досвід соціальних навичок поведінки [2, с.38].

На 3-му етапі, розвивальному, для дітей проводяться групові ігрові сеанси з використанням театралізованої діяльності (універсальний засіб профілактики

та компенсації психоемоційних проблем у малюків), складаються рекомендації для педагогів щодо організації освітнього процесу із залученням театралізованих ігор у спільній діяльності з дітьми. Дана діяльність сприяє розвитку уваги, просторового та образного мислення, закріплює знання про сезонні зміни в природі, знайомить з звичками домашніх і диких тварин, вчить бережно ставитися до іграшок, викликає яскраві емоції, незабутні враження, допомагає долати боязкість, невпевненість у собі, сором'язливість, формує зв'язне мовлення [2, с.53].

Комплекс ігрових сеансів цього етапу розрахований на період з лютого по квітень, по 7-10 хвилин 2 рази на місяць. Активно використовуються спідниця-«казкарка», переносний ляльковий театр, ігри-релаксації, різні види театру, елементи логоритміки. У лялькових спектаклях, інсценівках, іграх з елементами театралізації ми намагаємося викликати в дітей бажання включитися у спектакль, наприклад, закінчити фразу персонажа, повторити його прості рухи. Можна відзначити, що музика має властивість викликати активні дії та надає багаті можливості спілкування дорослого та дитини, створює основу для емоційного контакту між ними. Музика наповнює образи персонажів та його характери, роблячи їх зрозумілишими. У роботі з дітьми ми співаємо в образі казкових героїв прості народні мелодії, потішки, заклички. Наслідуючи дорослого, діти підспівують за нами спочатку окремі звуки, кінці фраз, а потім і нескладні пісеньки та співання, що сприяє розвитку слуху, мовлення та музичної пам'яті [3, с.23].

Після ігрових сеансів діти беруть ляльок-артистів, розглядають, грають із ними. Так, непомітно для себе, малюки включаються до театральної гри, тобто від спостереження за постановкою дорослого - до самостійної ігрової діяльності.

Для батьків на цьому етапі пропонується організувати семінар-практикум «Театр – це світ добра». Метою даного семінару є підвищення педагогічної культури батьків, згуртування батьківського колективу, залучення батьків у життя групи, знайомство з різними видами театрів, розвиток творчості та фантазії.

На 4-му, заключному етапі проводиться аналіз результатів адаптації, рівня нервово-психічного розвитку, анкетування батьків та оцінка ефективності проведеної роботи за навчальний рік.

Розроблена нами модель психолого-педагогічного супроводу дітей раннього віку із залученням театралізованої гри в умовах дитячого садка дозволила нам отримати наступні результати: підвищення рівня мовного, сенсорного розвитку, розвитку ігрової діяльності: відзначено зниження

кількості дітей із середнім ступенем адаптації, а важкий ступінь практично не спостерігається[1. с.32].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афонькіна Ю. А. Психолого-педагогічний супровід в ДНЗ у дітей раннього віку: методичний посібник / Ю. А. Афонькіна. – М.: АРКТІ, 2010.
2. Біла А. Є. Пальчикові ігри для розвитку мови дошкільнят: посібник для батьків та педагогів / А. Є. Біла. – М.: АСТ, 2002.
3. Картушіна М. Ю. Конспекти логоритмічних занять із дітьми 2-3 років / М. Ю. Картушіна. – М.: ТЦ Сфера, 2008.
4. Печора К. Діти раннього віку у дошкільних закладах / К. Печора, Г. Пантюхіна. – М.: Просвітництво, 1986.

УДК 37.026+371.671.11

Костак Ю.Ю.

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»,
спеціальність 013 «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет

РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНИЦТВА В ЗАКАРПАТТІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ

У статті розкрито особливості реформування освіти та шкільництва в Закарпатті другої половини ХІХ століття. Проведено аналіз змісту Закону ХХХVІІІ «Про народну освіту» (1868) в контексті організації, управління та підпорядкування, кадрового забезпечення шкільництва та змісту освіти в народних школах краю.

Ключові слова: початкова школа, реформа освіти, Закарпаття, Австро-Угорщина.

The article reveals the peculiarities of the reform of education and schooling in Transcarpathia in the second half of the XIX-th century. An analysis of the content of the Law ХХХVІІІ "On Public Education" (1868) in the context of organization,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>